

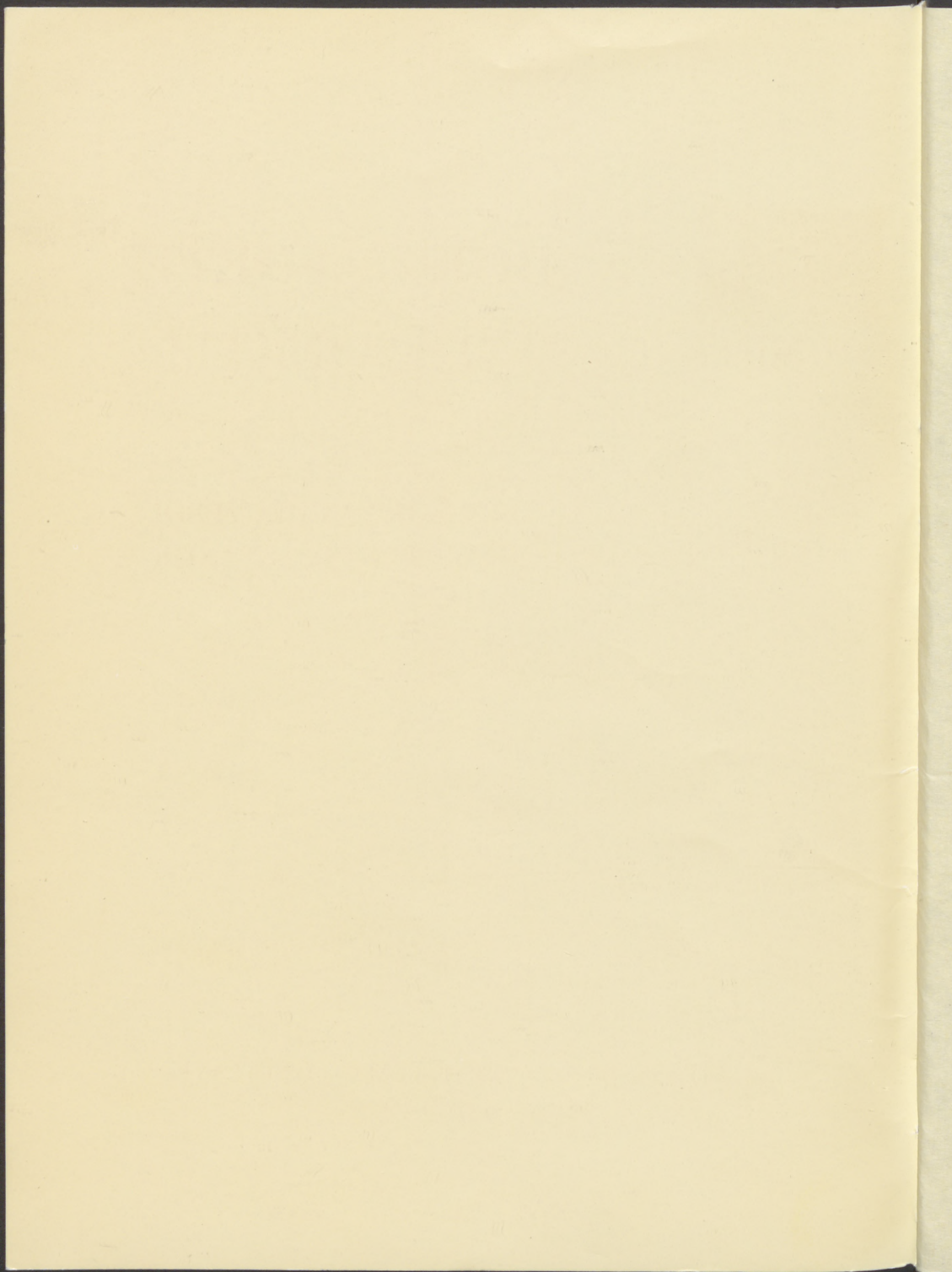
ÉVSZÁZADOK ÜZENETE SPOROČILO STOLETIJ

MC
110.280

LEVÉLTÁRI DOKUMENTUMOK VAS MEGYÉBŐL
ARHIVSKI DOKUMENTI IZ ŽELEZNE ŽUPANIJE

KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS – KATALOG RAZSTAVE
Szombathely, 1990

ÉVSZÁZADOK ÜZENETE SPOROČILO STOLETIJ

LEVÉLTÁRI DOKUMENTUMOK VAS MEGYÉBŐL
ARHIVSKI DOKUMENTI IZ ŽELEZNE ŽUPANIJE

KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS – KATALOG RAZSTAVE
Szombathely, 1990

Készítették / Sestavili: BARISKA ISTVÁN
FEISZT GYÖRGY
MAYER LÁSZLÓ

Fordította / Prevod: MARIJA KOZAR-MUKIČ
Fotó / Foto: SZÉKELY ANIKÓ

A borító Vas vármegye 1798. évi térképe illusztrációjának felhasználásával készült.
Pri oblikovanju naslovne strani smo uporabili zemljevid Železne županije iz leta
1798.

Maribori Levéltár / Pokrajinski arhiv Maribor
1990. június 8-tól – szeptember 26-ig / 8. junij – 26. september 1990.

MC 110.280

1990

ISBN. 965. 7227. 02. h

Szlovénia és Vas megye példaértékű viszonya, sokoldalú együttműködése ma már mindennapi életünk természetes velejárója. Örömkre szolgál, hogy a tudományos, kulturális és művészeti kapcsolatok nyitották meg elsőként a közeledés kapuit, az együttműködés ösvénye kiszélesedett, szakmai és emberi értékekkel gazdagodott.

Reménytelen vállalkozás a két évtizede létező kapcsolatokat felsorolni, csupán annak sarkköveit tudjuk kitenni. Ilyen jelzőköveknek ítélem a közös rendezésű kultúrtörténeti szimpozionokat, Maribor és Szombathely hajdani bemutatkozásait, a Pannónia Képzőművészeti Biennálét, tudományos intézményeink kutatási programjait, a Savaria Őszi Fesztivál keretében létrejött művészeti eseményeket, nemzetiségeink kölcsönös és rangos bemutatkozásait anyaországjaikban.

A kapcsolatépítő munkában fontos szerepet vállaltak nemzetiségeink is, segítségükkel sikerült bizonyítanunk: egyre forgalmasabb az a híd, amelyen közösen járunk, s a közlekedés mindkét oldalról őszinte szándékú, közös érdekű.

A kétoldalú kapcsolatok bővítéséhez az új horizontú regionális együttműködés, a hétköznapi politikai változások hosszabb távon is kedvező hátszelet biztosítanak.

Talán közismert tény, hogy a tágabb pannon régió levéltárait és tudományos kutatóit eredményes munkakapcsolatok kötik össze a múlt értékeinek feltárásában, feldolgozásában.

A társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődésében sok rokon vonást mutató régió történeti forrásdokumentumai nemcsak a levéltári szakemberek körében váltanak ki érdeklődést, de felfedező vagy visszaidéző izgalommal szemlélik a köznapi emberek is. Napjainkban a kutatómunka eredményeként felszínre kerülő értékek egyre jobban keresik a nyilvánosság figyelmét, mivel ezek

nemzeti történelmünk jelentős eseményeit rögzítették a múltó időben, a benne őrzött üzenetek történelmi tudatunk fejlődéséhez, önértékelésünkhöz is nagyban hozzájárulnak.

Felfedező izgalmat jelentett számunkra a maribori levéltár bemutatkozása Szombathelyen 1988-ban. Az unikális értékű dokumentumok mellett érdeklődéssel szemléltük a hajdani közös közigazgatási területek írott emlékeit, a hétköznapi együttélés relikviáit.

Viszonzásul mi is szeretnénk levéltári kincseinkből ízelítőt adni Maribor város közönségének, hasonló válogatási gyakorlatot követve. 700 év hiteles forrásaiból a legfontosabb emlékeket tárjuk Önök elé. A közszemlére bocsátott oklevelek, politikai, gazdaságtörténeti emlékeink évszázadok üzeneteit közvetítik felénk, rámutatnak becsülendő értékeinkre. Szűkebb hazánk történelmét idézik, benne sorsdöntő eseményeket, jeles személyek szándékait, hétköznapi adatokat.

A kiváltságokat megerősítő oklevelek, a kőszegi ostromnapló, Szombathely 200 éve kiadott latin nyelvű várostörténeti monográfiája, a címeradományozási emlékek, stb. levéltáraink értékes kincsei.

A Muravidék életére is utaló anyagok, iskola és sajtótörténeti források, Pável Ágoston hagyatékából kiragadott iratok saját, de közös múltunk megbecsülendő tanújeleiként maradnak az utókorra.

Az „Évszázadok üzenete” levéltári kiállításunkat tisztelettel ajánlom a szakértők, a helytörténeti kutatók és az érdeklődők szíves figyelmébe.

Zsámboki Árpád
Vas Megye Tanácsa V. B.
Művelődési Osztálya
csoportvezetője

Zgledni odnosi, mnogostransko sodelovanje med Slovenijo in Železno županijo so že naravni spremljevalci našega vsakdanjega življenja. Veseli nas, da so vrata zблиževanja odprli znanstveni, kulturni in umetniški stiki, razširila se je steza sodelovanja in se je obogatila s strokovnimi in človeškimi vrednotami.

Naštevaje stikov, ki obstajajo že dvajset let, bi bilo težko delo, omenimo lahko le mejnike tega sodelovanja. Taki mejniki so skupni kulturnozgodovinski simpoziji, nekdanje predstavitve Maribora in Szombathelya, likovni bienale Panonija, raziskovalni programi naših znanstvenih institucij, umetniške prireditve v okviru Jesenskega festivala Savaria, vzajemne in pomembne predstavitve naših narodnosti v matičnih domovinah.

Pri ustvarjanju stikov so odigrale pomembno vlogo tudi naše narodnosti. Z njihovo pomočjo nam je uspelo dokazati: vedno je večji promet na mostu, po katerem hodimo skupaj. Zблиževanje je iskreno z obeh strani in je v našem skupnem interesu.

K razširitvi obojestranskih stikov prispeva regionalno sodelovanje z novim horizontom, vsakdanje politične spremembe, ki dolgoročno zagotavljajo ugodne okoliščine.

Mogoče je splošno znano dejstvo, da arhive in znanstvene raziskovalce panonske regije povezujejo uspešni delovni stiki, v katerih odkrivajo in obdelujejo vrednote preteklosti.

Zgodovinski viri regije – ki kažejo veliko sorodnih potez v družbenem, gospodarskem in kulturnem razvoju – ne vzbujajo pozornosti le v krogu arhivskih strokovnjakov, temveč jih z zanimanjem spremljajo tudi navadni ljudje.

Vrednote, ki pridejo na površje kot rezultat raziskovalnega dela, vzbujajo v naših dneh vedno večjo pozornost javnosti. Osvetlile jevale so pomembne dogodke naše narodne zgodovine v preteklem času. Sporočila, ki so v le-teh ohranjena, v veliki meri prispevajo k razvoju naše zgodovinske zavesti in naše samozavesti.

Predstavitev mariborskega Pokrajinskega arhiva v Szombathelyu leta 1988 je pomenila za nas veliko odkritje. Ob unikatih smo z zanimanjem odkrivali pisane spomine naših nekdanjih skupnih upravnih območij, relikvije vsakdanjega sožitja.

V povračilo bi radi tudi mi predstavili občinstvu mesta Maribor del našega arhivskega zaklada, ki smo ga izbrali na podoben način. Iz avtentičnih virov 700 let vam predstavljamo najpomembnejše spomenike. Listine, politične in gospodarskozgodovinske spomenike, ki jih predstavljamo, nam posredujejo sporočilo stoletij, opozorjajo nas na vrednote, ki jih moramo spoštovati. Dokumenti nas spominjajo na zgodovino naše ožje domovine, usodne dogodke, hotenja pomembnih oseb, vsakdanje podatke.

Dragoceni dokumenti našega arhiva so listine, ki potrjujejo privilegije, dnevnik obleganja Kőszega, zgodovinska monografija mesta Szombathely, ki je izšla pred 200 leti v latinščini, listine o podelitvi grbov ipd.

Dokumenti, ki so povezani tudi s Prekmurjem, viri za zgodovino šol in tiska, dokumenti iz zapuščine Avgusta Pavla ostanejo zanamcem, kot priče naše lastne, toda tudi skupne preteklosti.

S spoštovanjem priporočam našo arhivsko razstavo „Sporočilo stoletij” strokovnjakom, raziskovalcem lokalne zgodovine in vsem obiskovalcem.

Árpád Zsámboki
vodja odseka
pri Oddelku za kulturo
IS Železnožupanijskega sveta

1. TABLÓ

A Vasvár–Szombathelyi Káptalan iratanyaga 1959-ben került a Vas Megyei Levéltárba. Hiteleshelyi levéltára 1536–1849 közötti időből 157 kötet jegyzőkönyvet, közel 500 középkori oklevelet tartalmaz.

A káptalan azon kevés hiteleshelyek egyike, amely a XIII. sz-tól 1849-ig folyamatosan működött. Ennek következtében működési területe az egész Ny-Dunántúlra és a Muraközre is kiterjedt. Bár iratanyaga nem teljes, e terület középkori történetének igen jelentős forrásait tartalmazza.

Feiszt György

Dokumentacija kapitlja Vasvár–Szombathely je prevzel Železno-županijski arhiv leta 1959. Kapitelj je imel pravico overjenja listin. Iz tega časa (1536–1849) je ohranjenih 157 zvezkov zapisnikov in blizu 500 srednjeveških listin.

Kapitelj Vasvár–Szombathely je med redkimi, ki so od 13. stoletja naprej do 1849 redno delovali kot uradi za overjanje listin. Zaradi tega se je njegovo delovanje razširilo na področje celega Zahodnega-Prekodonavja in na Medjimurje. Čeprav dokumentacija ni popolna, predstavlja zelo pomemben vir za srednjeveško zgodovino tega območja.

György Feiszt

1212.

II. András király megerősíti Baran fiának, Ippolitnak végrendeletét, amelyben ő a Mindenszentekről elnevezett egyháznak birtokot adományozott.

A Vas Megyei Levéltár legrégebbi oklevele.

1212

Kralj Andrej II. potrdi svojemu sinu Baranu Ippolitovo oporoko, v kateri je slednji podaril posestvo cerkvi, imenovani Vsi sveti. Najstarejša listina železnožupanijskega arhiva.

1277. június 27.

IV. László király koronázásának emlékére, Benedek fehérvári kanonoknak és testvérének a Csósz nevű földeket adományozza.

27. junij 1277

Kralj Ladislav IV. podeli- v spomin na svoje kronanje – zemljišče Csósz kanoniku Fehérvára Benedeku in njegovemu bratu.

1. tárló

1247.

A veszprémi káptalan több Zala megyei egyház jövedelmét Zlandus veszprémi püspöknek átengedi.

1247

Veszprémski kapitelj prepušča dohodke več župnij v županiji Zala vezspremskemu škofu Zlandusu.

1360.

A vasvári káptalan tanúsítványa a szentgotthárdi apát és az Ajakas család között folyó vitás ügyben.

1360

Potrnilo vasvárskega kapitlja o pravdi med monoštrskim opatom in družino Ajakas.

1488. október 28. Vasvár

A vasvári káptalan bizonyítja, hogy Koltai Szombath István birtokait elzálogosította Erdődy György győri püspöknek.

Vasvár, 28. oktober 1488

Vasvárski kapitelj potrjuje, da je István Szombath Koltai zastavil svoje posesti győrskemu škofu Györgyu Erdődyju.

1494.

A kapornaki konvent oklevele a Lukafalvi Akacs család birtokpe-réről.

1494

Diploma konventa iz Krplivnika o posestni pravdi družine Akacs iz vasi Lukafalva.

2. TABLÓ

A megyék iratképző szervei a magyar királyi udvarban felállított kancellária mintájára jöttek létre és a működésük során felhalmozódott oklevelek gyűjteménye vetette meg a megyei levéltárak alapját.

Vas megye levéltárának iratai a XIV. sz-tól, jegyzőkönyvei 1595-től maradtak fenn.

A megye 1779-ben építette fel az új megyeházát Szombathelyen és ennek földszintjén volt a levéltár, amelynek kezelőjét ettől az időtől levéltárnoknak nevezték.

1890-ben a régi megyebörtönt és a hozzá tartozó dologházat levéltárrá alakították, és az intézmény máig ebben az épületben működik.

A Vas Megyei Levéltár jelenlegi működését egy 1950-es törvény szabályozza és azóta a megyében keletkezett valamennyi történeti értékű iratanyagot összegyűjti.

A levéltár iratanyagát a történelem során több tűzvész és 1945-ben bombatalálat pusztította. Ennek ellenére több mint 6000 folyóméter iratanyagával Magyarország 5. megyei levéltára.

Feiszt György

Županijski organi, ustvarjalci arhivskega gradiva, so nastali po vzoru kraljeve dvorne pisarne. Zbirka listin, ki je nastala ob delovanju teh organov, je tvorila temeljni fond županijskih arhivov.

Dokumenti Železnožupanijskega arhiva so ohranjeni od 14. stoletja naprej, zapisniki pa od leta 1595.

V Szombathelyu so leta 1779 zgradili novo stavbo županijske uprave. V pritličju le-te je bil arhiv, kjer je deloval arhivar (levéltárnok).

Leta 1890 so staro županijsko ječo in poboljševalnico preuredili za arhiv, ki deluje v isti stavbi še danes.

Železnožupanijski arhiv deluje danes na podlagi zakona iz leta 1950. Od takrat zbira vse dokumentarno gradivo, ki je nastalo v županiji in ima zgodovinsko vrednost.

Arhivalije je tekom zgodovine uničevalo več požarov in je arhiv leta 1945 zadela tudi bomba. Kljub temu je 5. v vrsti arhivov na Madžarskem, ker ima 6000 tekočih metrov dokumentov.

György Feiszt

1339.

Osl fia Domokos macsóí bán, szerémi és valkói ispán a beljei nemeseknek igazságot szolgáltat, mivel birtokaik áradás idején Eszéknél a Dráván átkelők vonulása miatt sok kárt szenvednek.

1339

Oslov sin Dominik kot ban Mačve ter sremski in vinkovski župan izkaže pravico plemičem kraja Belje, ker so njihova posestva za časa poplav utrpela veliko škode zavaljo pohoda in prebroditve Drave pri Osijeku.

1464.

A zágrábi káptalan oklevele Vitus prépost tiltakozásáról Szerdahelyi Imre fia György ellenében a nádor előtt folytatott perben.

1464

Listina zagrebskega kapitlja o protestu prošta Vida zavaljo procesa proti Juriju, sinu Emerika Szerdahelyija pred palatinom.

1465.

Verőce megye tanúsítja, hogy Majkovci Pál özvegye Mago eladta szőlőjét Máté fia Antalnak és feleségének, Ilkonak.

1465

Županija Virovitica potrjuje, da je Mago, vdova Pála Majkovcija prodala svoj vinograd Matejevemu sinu Antonu in njegovi ženi Ilkoni.

2. tárló

Hamisított oklevelek

Ponarejene listine

1130.

II. István király Bod zalai comesnek és fiainak Nyitra megyei Illus földet adományozza, mert őt egy vadászaton a medve karmai közül kiszabadította.

XVII. sz-i hamisítvány, amint azt az oklevél alakja, írásmódja elárulja.

1130

Kralj Štefan II. daruje zalskemu comesu Bodu in njegovim sinovom posestvo Illus v županiji Nyitra, ker ga je le-ta na nekem lovu rešil iz medvedovih krempljev. Gre za ponaredek iz 17. st., kakor je to razvidno iz pisave in oblike listine.

1326. április 7.

Károly Róbert király Enyerei Miklósnak hűséges szolgálataiért címerül – sisakdísz formájában – kiterjesztett kék szárnyú arany sólyom viselését engedélyezi.

Az első magyarországi címeradományozás.

Valaki feltehetően a XVII. sz-ban durva hamisítást elkövetve az eredeti nevet kivakarta és helyette „Nag de comitatu Soproniensi”-t írta be.

7. april 1326

Kralj Robert Karel dovoljuje Nikoli Enyereiju za njegove zveste usluge uporabo grba – v obliki okrasa na čeladi –, ki ga predstavlja zlati sokol z razprtimi modrimi krili.

Prva podelitev grba na Madžarskem.

Nekdo, verjetno v 17. st., si je privoščil grobo ponaredba s tem, da je izpraskal izvirno ime in namesto tega napisal „Nag de comitatu Soproniensi”.

3. TABLÓ

1647. április 15.

II. Ferdinánd király címeradományozó oklevele a Fairambt család részére.

15. april 1647

Listina kralja Ferdinanda II. o podelitvi grba družini Fairambt.

Címerkérő folyamodványok

1. Szénássy Gábor 1661.

2. Czvitkovicz Miklós 1664.

Prošnji za grb

1. Gábor Szénássy 1661

2. Miklós Czvitkovicz 1664

3. tárló

1843. szemptember 20. Bécs

V. Ferdinánd magyar király Miske Józsefnek bárói címet adományoz.

Dunaj, 20. septembra 1843

Madžarski kralj Ferdinand V. podeli Józsefu Miski naslov baróna.

1880. február 16.

Ferenc József könyv alakú címeradományozó oklevele a Miske-Gerstenberger család részére.

16. februar 1880

Listina Franca Jožefa v obliki knjige o podelitvi grba družini Miske-Gerstenberger.

4. TABLÓ

1760. március 25. Bécs

Mária Terézia címeradománya Vörös Mihály Vas megyei lakos részére.

Dunaj, 25. marec 1760

Marija Terezija podeli grb prebivalcu Železne županije Mihályu Vörösü.

4. tárló

1898. június 19.

Chernel Viktor címertani ősfája.

19. junij 1898

Grboslovni rodovnik Viktorja Chernela.

5. TABLÓ

1742. május 8.

Lapincs folyón lévő malmok vizsgálatakor készült jegyzőkönyv és térkép.

8. maj 1742

Zapisnik in zemljevid, ki sta nastala ob pregledu mlinov na reki Lapincs.

1775. március

Hodász, Nagyunyom, Velem, Nagypöse jobbágyfalvak pecséttel hitelesített nyugtái a földesúri szolgáltatások rendjéről.

marec 1775

S pečatom overjena potrdila podložniških vasi Hodász, Nagyunyom, Nagypöse in Velem o dajatvah zemljiškemu gospodu.

1795. december 5.

Sztanyóc (Stanjovci) község szlovén nyelven, 20 pontban összefoglalt szőlőhegyi rendtartása.

5. december 1795

Gorske bukve Stanjovec v slovenščini, sestavljene iz dvajsetih točk.

5. tárló

1869.

A lukasóci határ úrbéri térképe.

1869

Katastrska mapa Lukačovec.

6. TABLÓ

1767.

Lukasóc falu úrbéri kötelezettségeit rögzítő 9 pontos szerződés.

1767

Urbarialna pogodba v devetih točkah (Novem Puncta) za vas Lukačovci.

1768.

Szlovén nyelvű urbárium

A Zaruba és Lippics család uradalmáról, Krajna, Tissina, Gederóc, Lukasóc, Morác, Szvatanóc és Frankóc falvakról.

1768

Urbar v slovenščini

O gospostvu družin Zaruba in Lippics, o vaseh Krajna, Tišina, Gederovci, Lukačovci, Moravci, Satahovci in Fokovci.

1828.

Tissina falu országos összeírása.

1828

Deželni popis vasi Tišina.

6. tárló

1858.

Apátistvánfalva kataszteri térképe.

1858

Katastrska mapa Števanovcev.

7. TABLÓ

1817.

Szombathelyi várostorony tervrajza.

1817

Načrt mestnega stolpa v Szombathelyu.

1817.

Szombathelyi piactér vázlata.

1817

Skica szombathelyske tržnice.

1828. július Szombathely

Holczer György felmérési rajza a szombathelyi nagyprépost palotájáról.

Szombathely, julij 1828

Načrt palače szombathelyskega stolnega prošta, ki ga je izdelal György Holczer.

7. tárló

1838. május 22.

A pucinci iskola tanulóinak névsora, Lülük István iskolamester jelentéséből.

22. maj 1838

Seznam učencev puconske šole v poročilu šolmoštra Števana Lülüka.

XIX. sz.

Lülik István által a Vas megyei szlovének számára készített kéziratost vend–magyar nyelvű iskoláskönyv.

19. st.

Slovensko–madžarski učbenik v rokopisu, ki ga je sestavil Števan Lülik za Slovence v Železni županiji.

8. TABLÓ

1846. június 11.

A csabrendeki csizmadia céh kézzel festett mesterlevele Egri György részére.

11. junij 1846

Z roko barvana mojstrska diploma Györgya Egrija, ki jo je dobil od čevljarskega ceha v Csabrendeku.

1851. február 26.

A szombathelyi mészáros céh mesterlevele Prenner György részére Szombathely város korabeli látképével.

26. februar 1851

Mojstrska diploma Györgya Prennera, ki jo je dobil od szombathelyskega mesarskega ceha, s panoramo mesta.

1852. szeptember 24.

Tormafölde

A Kerka és Lendva vízimolnár céh bizonyítványa Gróf János szentgotthárdi molnárlegény részére.

24. september 1852

Tormafölde

Spričevalo mlinarskega pomočnika Jánoša Grófa iz Monoštra, ki ga je dobil od ceha „mlinarjev na vodi Krke in Ledave”.

8. tárló

1849. június 17.

Puhán Ferenc muraszombati szabólegény mesterlevele és vándorkönyve.

17. junij 1849

Mojstrska diploma in popotovalna knjižica murskosoboškega krojaškega pomočnika Ferenc Puhána.

9. TABLÓ

1880. december 6.

Felsőpetróci (Gornji Petrovci) egyesült gerencsér ipartársulatának alapszabályai.

6. december 1880

Statut združenega lončarskega obrtniškega društva v Gornjih Petrovcih.

1887.

A farkasdífalvi (Neumarkt an der Raab, Ausztria) önkéntes tűzoltó egyesület alapszabálya, az egyenruhákat ábrázoló rajzokkal.

1887

Statut prostovoljnega gasilskega društva iz Neumarkta an der Raab (Avstrija) z risbami uniform.

1907. november 13.

Szombathelyi Sport Egylet díszoklevele az egylet alapító tagjai részére.

13. november 1907

Častna diploma za ustanovitelje Szombathelyskega športnega društva.

9. tárló

1885.

Chernel István kőszegi ornitológus 1875–1907 között vezetett vadásznaplója, saját kezű rajzával.

1885

Lovski dnevnik kőszeskega ornitologa Istvána Chernela z lastno-ročno risbo. Dnevnik je pisal med leti 1875–1907.

1889. december

Chernel István levelei feleségéhez.

december 1889

Pisma Istvána Chernela soprogi.

1891.

Chernel István Dánia, Svédország és Belgium területén tett utazása során vezetett naplója.

Dnevnik Istvána Chernela, ki ga je pisal na popotovanju po Danskem, Švedskem in Belgiji.

10. TABLÓ

Kőszeg városának levéltára 1971 óta működik Kőszegen az anyaintézet fióklevéltáraként. Nemcsak a megye, de Magyarország városi levéltárainak is az egyik legrégebbi múlttal rendelkező archívuma, amelyet a XIV. század elején alapítottak.

Kiemelkedő értéket képviselnek az ún. titkos levéltár, az archívum secretum oklevelei, amelyeket Vas megye egyetlen szabad királyi városa privilégiumgyűjteményeként tartunk nyilván.

A város 1491–1648 között magánjogilag Ausztria Főhercegségéhez tartozott. Kőszeg vára, uradalma, sőt maga a polgárváros is a Dalmáciából származó horvát főnemes, Jurisics Miklós kezén volt 1529–1544 között. 1537-ben öt alsó-ausztriai kerület és a Vendvidék főkapitányaként, 1538-ban pedig Krajna és a Vendvidék főkapitányaként adta ki okleveleit és utasításait.

Mínt hogy a török hódoltság idején rendkívül jelentőssé vált az Adria és a Bécsi-medence közti kereskedelem, ezért a szlavóniai vám- és harmincadhelyekre vonatkozó oklevelek is szerepelnek a kőszegi privilégiumok között.

Legértékesebb levéltári forrásai közt van az 1532-es nagy török hadjárat híres, kőszegi ostromnaplója. A török elleni védelem ekkor a magyar, alsó-ausztriai, stájer, krajnai és szlovén rendek közös akciója volt. Az 1571 óta fennmaradt városi jegyzőkönyvek és mellékletei még nagyon sok közös történeti adalékot tartalmaznak.

Bariska István

Arhiv mesta Kőszeg od 1971 naprej deluje v Kőszegu kot podružnica matične ustanove v Szombathelyu. Naša podružnica ni le eden najstarejših arhivov v županiji, temveč tudi na Madžarskem, saj je bil ustanovljen že v začetku 14. stoletja. Posebnega pomena so listine tkim. tajnega arhiva (archivuma secretuma) ki je zbirka privilegijev edinega „svobodnega kraljevega mesta” v Železni županiji.

Med leti 1491–1648 je mesto privatnopravno pripadalo Nadvojvodini Avstrije. Grad in gospostvo Kőszeg, še več, tudi samo meščansko mesto je bilo med leti 1529–1544 pod oblastjo hrvaškega velikega plemiča iz Dalmacije, Nikole Jurišića. Svoje listine in ukaze je l. 1537 izdajal kot glavni kapitan petih spodnjeavstrijskih rajonov in Slovenske krajine, l. 1538 pa kot glavni kapitan Kranjske in Slovenske krajine.

Ker je pač trgovstvo v turških časih med Jadranom in Dunajskim bazenom postalo izredno pomembno, zato se med kőszeškimi privilegiji nahajajo tudi listine o slavonskih carinskih in tridesetinskih mestih.

Eden najdragocenejših arhivskih virov je znameniti dnevnik o obleganju Kőszega za časa velikega vojnega pohoda Turkov v letu 1532. Obramba proti Turkom je bila tedaj skupna akcija madžarskih, spodnjeavstrijskih, štajerskih, kranjskih in slovenskih stanov. Zapisniki mesta in priloge, shranjene od 1571 dalje, hranijo še tudi veliko drugih skupnih zgodovinskih zanimivosti.

István Bariska

1341. április 24. Visegrád

Károly Róbert a kőszegiek vámmentességére figyelmezteti Sopron és Pozsony városokat.

Visegrád, 24. april 1341

Robert Karel opominja mesti Sopron in Bratislavo, da so Kőszečani oproščeni carine.

1353. augusztus 13. Buda

I. Lajos király a rablás és útonállás miatt felakasztott gonosztevők ügyében felmenti a kőszegieket.

Budim, 13. avgust 1353

Kralj Ludvik I. oprosti Kőszecane obtožbe, ker so obesili zločince zaradi ropa in razbojništva.

10. tárló

1354. március 6. h. n.

A vasvári káptalan által végzett határjárás oklevele a kőszegiek számára I. Lajos király parancsára.

6. marec 1354 s. l.

Listina o obhodu polj vašvárskega kapitlja za Kőszecane, na ukaz kralja Ludvika I.

1446. január 21. Bécs

III. Frigyes, német-római király címeradómányozó oklevele Kőszegnek.

Dunaj, 21. januar 1446

Listina nemško-rimskega kralja, Friderika III. o podelitvi grba Kőszegu.

11. TABLÓ

15. század eleje

Egy kőszegi protokollum (1634–1636) borítója, eredetileg missale (töredék).

15. stoletje, začetek

Ovojnica nekega kőszeskega protokola (1634–1636), originalno misal (fragment).

1409. március 6. Buda

Zsigmond király 400 forint adót elenged Kőszegnek, mert a várost tűzvész pusztította.

Budim, 16. marec 1409

Kralj Sigismund odpusti Kőszegu 400 forintov dolga, ker je v mestu pustošil požar.

1441. május 5. Kőszeg

Pálóczi Simon és Országh Mihály megerősítik Kőszeg 1407-ben kiadott kiváltságlevelét.

Kőszeg, 5. maj 1441

Simon Pálóczi in Mihály Országh potrdita privilegij mesta Kőszeg, ki ga je dobil leta 1407.

11. tárló

1483. január 25. Kőszeg

I. Corvin Mátyás király kőszegi kiváltságokat megerősítő oklevele.

Kőszeg, 25. januar 1483

Listina kralja Matije Korvina I. o potrditvi privilegijev Kőszegu.

1533. Kőszeg

A híres kőszegi Ostromnapló, egyik glagolita bejegyzése ma is megfejtetlen.

Kőszeg, 1533

Znameniti dnevnik obleganja, eden od zapisov v glagolici, ki še danes ni razbran.

12. TABLÓ

1542. december 24. Kőszeg

Jurisics Miklós, Kőszeg bárója, királyi tanácsos és kamarás, Krajna főkapitánya birtokadományozó oklevele glagolita aláírással.

Kőszeg, 24. december, 1542

Listina Nikole Jurišiča, barona Kőszega, kraljevega svétnika in komornika, glavnega kapitana Kranjske o podaritvi posestva, s podpisom v glagolici.

1595. július 17.

„A hétpecsétes titok” Kapitány Pál kőszegi polgár végrendeletén.

17. julij 1595

„Skrivnost pod sedmimi pečati” na oporoki kőszeškega meščana Pála Kapitánya.

1588. február 20. Bécs

Ernő főherceg oklevele a kőszegiek számára a szlavóniai vám- és harmincadmentességről.

Dunaj, 20. februar 1588

Listina nadvojvode Ernesta o oprostivni Kőszečanov slavonskih mitnin in tridesetin.

1598. június 20. Bécs

Mátyás főherceg oklevele a kőszegiek számára a szlavóniai és a varasdi vám- és harmincadmentességről.

Dunaj, 20. junij 1598

Listina nadvojvode Matije za Kőszečane o oprostivni slavonskih in varaždinskih mitnin in tridesetin.

12. tárló

1537. október 26. Kőszeg

Juristics Miklós, Kőszeg bárója, királyi tanácsos és kamarás, Alsó-Ausztria és a Vendvidék főkapitányának a kőszegi kiváltságokat megerősítő oklevele.

Kőszeg, 26. oktober 1537

Potrdilna listina Nikole Jurišića, barona Kőszega, kraljevega svétnika in komornika, glavnega kapitana Spodnje Avstrije in Slovenske krajine za privilegije Kőszega.

1691.

Protokollum (jegyzőkönyv) borító művészi, későreneszánsz bőrkötéssel.

Ovojnica protokoluma (zapisnika) v umetniški, poznorenesančni usnjeni vezavi.

13. TABLÓ

A Vas Megyei Levéltár Szakkönyvtára a történettudomány és segédtudományai illetve a levéltártudomány területéről mintegy 5200 műből és 63 féle folyóiratból álló; 10 000 kötetet meghaladó gyűjteményével segíti a levéltár kutatóinak és dolgozóinak tudományos munkáját. Az állomány döntő többségét kézikönyvek, szótárak, forráskiadványok és monográfiák alkotják, melynek egy része a megyében, sőt Nyugat-Magyarországon is unikális példány.

A könyvtár ritkaságai közé tartozik a Magyarországon összesen nyolc példányban megtalálható Koberger-féle ősnymtatvány, mely a kódexeket idéző színes illusztrációkkal, szedés-nyomás eljárással 1483-ban készült.

Az állományban különleges könyvtörténeti értéket képviselnek azon régi könyvek és nyomtatványok, melyek a 16–18. század folyamán jelentek meg.

A Vas megyére vonatkozó könyvek és folyóiratok, a helyi szerzők (köztük a szlovén–magyar kultúrkapcsolatok területén kiemelkedő munkásságú Pável Ágoston) művei különgyűjteményként szolgálgják a helytörténeti kutatást.

Mayer László

Strokovna knjižnica Železnožupanijskega arhiva ima nad 10 000 enot (5200 knjig in 63 naslovov periodičnega tiska) s področja zgodovinske vede in pomožnih ved zgodovine oziroma s področja arhivistike, s katerimi pomaga delo raziskovalcev in sodelavcev arhiva. To so večinoma priročniki, slovarji, zbirke virov ter monografije. Nekateri od teh se štejejo v naši županiji ali celo na Zahodnem Madžarskem za unikate.

Med redkosti naše knjižnice spada Kobergerjeva inkunabula, ki je bila stavljena in tiskana leta 1483 in vsebuje barvne ilustracije, ki spominjajo na one iz kodeksov. Iz Kobergerjeve inkunabule je na Madžarskem le osem izvodov. Posebno vrednost naše knjižnice predstavljajo tiste stare knjige in tiski, ki so bili izdani tekom 16.–18. stoletja.

Raziskovanju lokalne zgodovine služi posebna zbirka naše knjižnice, ki vsebuje knjige in časopise, ki se ukvarjajo z Železno županijo ter dela domačih avtorjev (med temi dela najpomembnejšega posredovalca kulturnih stikov med Slovenci in Madžari, Avgusta Pavla).

László Mayer

1867. szeptember 15.

A „Vas megyei Lapok” előfizetési felhívása, a hetilap célkitűzéseinek ismertetésével.

15. september 1867

Naročilnica za „Vas megyei Lapok” (Železnožupanijski list), ki nas seznanja s cilji tednika.

1867. október 1.

Az első Vas megyei nyomtatott újság címlapja.

1. oktober 1867

Naslovnica prvega tiskanega časopisa v Železni županiji.

13. tárló

1483.

Anton Koberger 1483-ban, Nürnbergben készült Bibliája. (Ősnyomtatvány)

1483

Sveto pismo Antona Kobergerja, ki je izšlo leta 1483 v Nürnbergu (inkunabula).

14. TABLÓ

1898.

Muraszombat és Vidéke című, 1884–1944 között megjelent, magyar nyelvű vegyes tartalmú hetilap 1898. szeptember 18-i száma, Erzsébet, Magyarország meggyilkolt királynéjának képével.

1898

Tednik „Murska Sobota in okolica” je izhajal med 1884 in 1944. Pričujoča številka je izšla 18. septembra 1898 in prinaša sliko ubite madžarske kraljice Elizabete.

1908. augusztus 23.

„Alsólendvai Híradó” című hetilap címlapja.

23. avgust 1908

Naslovna stran tednika „Alsólendvai Híradó” (Glasnik Dolnje Lendave).

1926.

Düsevni Liszt címen 1923–1941 között megjelenő, muraszombati kiadású, szlovén nyelvű, havi hitbuzgalmi lap 1926. február 20-i száma.

1926

Verski mesečnik „Düsevni Liszt” je izhajal v Murski Soboti med 1923 in 1941. Pričujoča številka je izšla 20. februarja 1926.

1931. október 25.

„Muravidék” című hetilap egy száma.

25. oktober 1931

Številka tednika „Muravidék” (Prekmurje).

14. tárló

1791. Pest

Schönvisner István, a pesti egyetem érem- és régiség-tani tanszéke professzorának, „Szombathely régiségei és története a kezdetektől a jelen időkig” című, latin nyelvű könyve, mely az első várostörténeti monográfiának tekinthető.

Illusztráció a kötetből:

- A belváros képének rézmetszete.
- Római köemlékek Savariából.

Pešta, 1791

Latinska knjiga Istvána Schönvisnerja „Starine in zgodovina Szombathelya od začetkov do današnjih časov”. To je prva monografija zgodovine nekega mesta.

Ilustracija iz knjige:

- bakrorez centra mesta
- rimski kamniti spomeniki iz Savarie.

15. TABLÓ

1931. július 1.

Pável Ágostonnak, mint könyvtárőrnek, a Vasvármegyei Múzeum Könyvtárának 1930–31 közötti működéséről és állapotáról szóló jelentése, melyben az intézmény részére könyvet adományozók között a maribori „Časopis Kiadóhivatal” is megtalálható.

1. julij 1931

Poročilo Avgusta Pavla o delovanju in stanju Knjižnice Železnožupanijskega muzeja za leto 1930–31. Med darovalci je označen tudi mariborski založnik ČZN.

1932. július 1.

Pável Ágoston 1931–32. évre vonatkozó könyvtári jelentése, melyben a könyvtárat látogatók sorában, Dr. France Stele, a szlovéniai Pen-klub tagja is szerepel.

1. julij 1932

Poročilo Avgusta Pavla o muzejski knjižnici za leto 1931–32. Med obiskovalci knjižnice je omenjen tudi član slovenskega Pen-kluba dr. France Stele.

1932. július 26.

Pável Ágoston levele Weöres Sándorhoz, megjelenő verseskötetének gyűjtőívével.

26. julij 1932

Pismo Avgusta Pavla pesniku Sándorju Weöresu. Pismu je priložen seznam naročnikov Pavlove pesniške zbirke.

15. tárló

1909. Budapest

Pável Ágostonnak, „A vashidegkúti szlovén nyelvjárás hangtana” címen, magyar nyelven megjelent doktori disszertációja, melyben a vashidegkúti (cankovai) nyelvjárás elemzése mellett az egész hazai szlovén nyelvterületről kívánt áttekintést adni.

Budimpešta, 1909

Doktorska disertacija Avgusta Pavla, ki je izšla v madžarščini. „Glasoslovje cankovskega slovenskega narečja” podaja tudi pregled slovenskega narečja na Ogrskem.

1933. Szombathely

Pável Ágoston „Vak völgy ölen így zsolozsmázok” című verseskötete.

Szombathely, 1933

Pesniška zbirka Avgusta Pavla z naslovom „Tako pojem psalme v objemu slepe doline”.

1967. Szombathely – Murska Sobota

Pável Ágoston halálának huszadik évfordulója alkalmából rendezett symposion előadásainak anyagát tartalmazó kötet.

Szombathely – Murska Sobota, 1967

Zbornik predavanj s simpozija, ki so ga priredili ob dvajseti obletnici smrti Avgusta Pavla.

1976. Budapest

Ivan Cancar két regénye, „A szegénysoron” és a „Jernej szolgalegény igazsága”, Pável Ágoston fordításában.

Budimpešta, 1976

Dva romana Ivana Cankarja – Na klancu in Hlapec Jernej in njegova pravica – v prevodu Avgusta Pavla.

1976. Szombathely

Pável Ágoston válogatott tanulmányait és cikkeit tartalmazó kötet, mely a szerző születésének kilencvenedik, halálának harmincadik évfordulóján jelent meg.

Szombathely, 1976

Izbor študij in člankov Avgusta Pavla, ki je izšel ob avtorjevi devetdesetletnici rojstva in tridesetletnici smrti.

1986.

Pável Ágoston tudományos és szépirodalmi munkásságát, kultúra-szervező tevékenységét feltáró életrajzi bibliográfia.

1986

Biografija in bibliografija o Avgustu Pavlu in njegovem delovanju na znanstvenem, leposlovnem in kulturnem področju.

16. tárló

1745. Pozsony

Első magyar nyomtatott gyógyszerárszabás.

Bratislava, 1745

Prvi madžarski tiskani cenik zdravil.

1771. Lipcse

Antonio Bonfininek, Mátyás király történetírójának a magyarok történelméről írt könyvének hetedik kiadása.

Leipzig, 1771

Sedma izdaja knjige Antonia Bonfinija – zgodovinisca kralja Matije Korvina – o zgodovini Madžarov.

1795. Szombathely

Szombathely első nyomdájában, Siess Antal József által készített nyomtatvány.

Szombathely, 1795

Tisk iz prve szombathelyske tiskarne Antala Józsefa Siessa.

1848. Pest

Vas megye térképe az 1848-ban megjelent Magyar Atlaszból.

Pešta, 1848

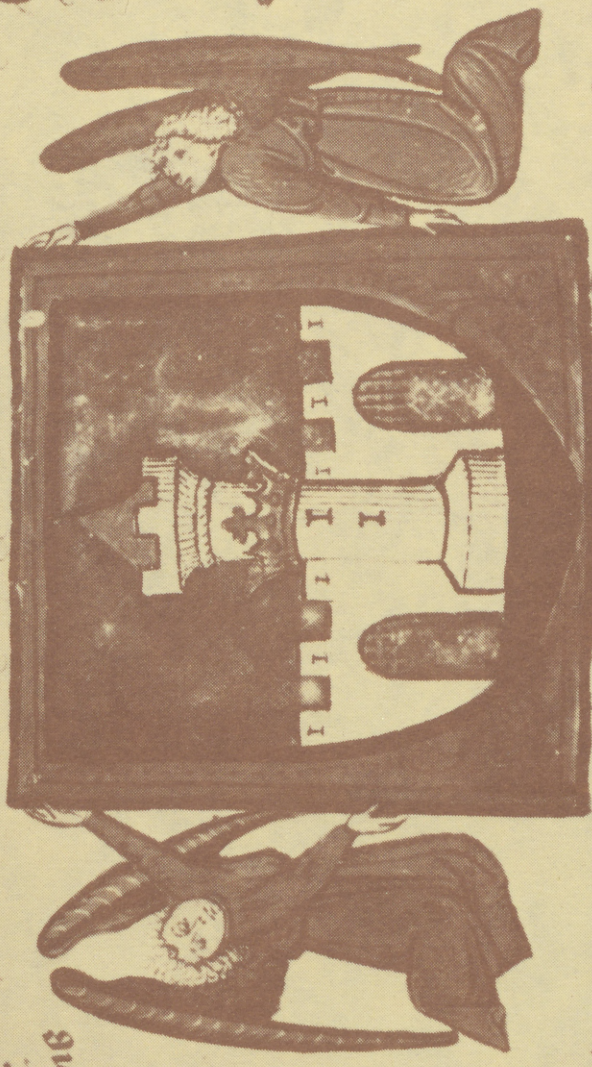
Zemljevid Železne županije iz Madžarskega atlasa, ki je izšel leta 1848.

A vasvári káptalan pecsétje, 1354
Pečat vasvárskega kapitlja, 1354

chez A luntz zu allenzeiten
 ze habspurg zu Inwol zu phort und ze habspurg
 oder
 i kins
 m
 ind
 em
 ind

leben zu Memm an Rhinstatt wo sont pauls tag
 iat. Diefers Reichs im Seckellen Jahr

Kőszeg város címere III. Frigyes 1446-os oklevelén
 Grb mesta Kőszeg na listini Friderika III. iz leta 1446

*A kőszegi privilégium függőpecsétje
Viseči pečat kőszeškega privilegija*

*Függőpecsét Mátyás király 1483-as oklevelén
Viseći pečat na listini kralja Matije iz leta 1483*

sy gemanigfaltiget. sy wurden ser gestrecket vñ
erfüllt das land. Vnder dem stund ein newer
künig auff eber egypto. Der erkant mit ioseph.
Der sprach zu seyne volck. Wacht des volcks der
sin israhel Des ist vil. vñ ist stercker den wir. Kün-
mend. wir stillen es wechlich verdrucken. Das ca-
nit volliche gomeret werde. vñ wider vns mache
eynen streyt. vnd werde zugeben unsern feynde
vnd bestreyt vns vnd gee auß von dem lande.
vnd darumb setze er in für werckmyster. Das
sy sy poyngten mit pürden. vnd sy parocien den
pharao dy stette der tabernackel. phiton vnd ra-
masso. Vnd als vil sy sy trucken. als vil mer
wurden sy gemanigfaltiget vnd reuchffen. Vñ
die egypter hafften die sin israhel. vnd poy-
ngten sy verpottend. vnd hafften sy. vnd sturte
ir leben zu. Der bitterkeit mit den herten ro-
cken des wassers. vnd des ziegels vñ mit alle dienst
wurden sy mit arbeit der erden geduckert. Vñ
der künig vñ egypto sprach zu den hebräen. dy
eyn was geheyrssen iosephs. dye ander phua. vñ
gebot in. So ir ewero ambo pflegt bey den he-

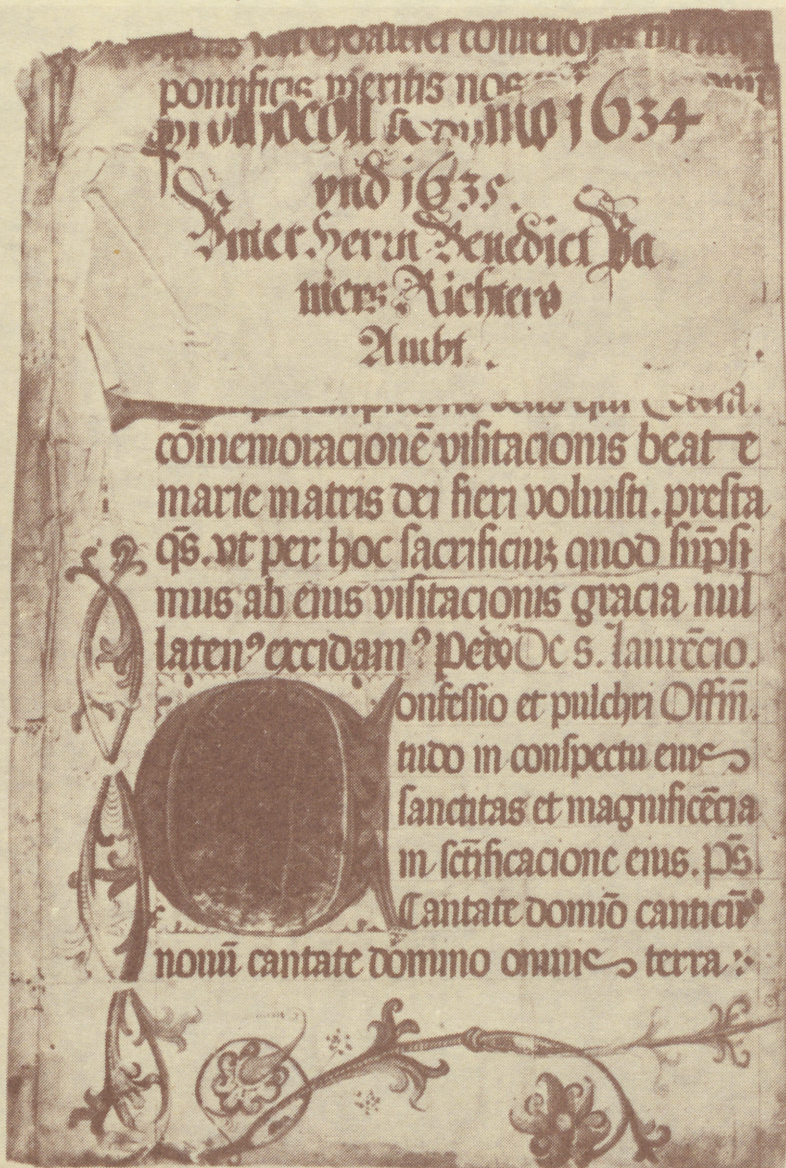
berern. vñ die zeyt der gepurt zukumbt. wirt es
eyn knecht. so idend das. wirt es ein weyb/
seyn so behaltend das. Die hebräen aber roech-
ten got vnd tetten nicht nach dem gebot des kün-
nigs vñ egypto. sinder sy behielten die knecht
der künig vordert sy zu in. vnd sprach. was ist
das. Das ir woltend thum. vnd behaltend die kin-
der. Sy antwarte. Die weyber der hebreer seyn
mit als die weyber der egypter. Wann sy haben
selb die künst des gepereus. vnd gepereu ee dy
wir komen zu in. Darumb tet got wolde amme
vnd das volck wuchs vnd ward großlich gestre-
cket. Vnd darumb das dy hebräen got roech-
ten. so parot er in herseker. Darumb pharao ge-
bot allen seyn volck. sagend. Was mensliche
geschlechter wirt gebore das werft in den flus
was weyblische wirt. Das behaltend.

Das ander Capitel. wie
pharaonis rochter ein kind fand vñ nennet dz
moses. vnd wie moses den egypter erkun-
d vñ halff den hebreer.

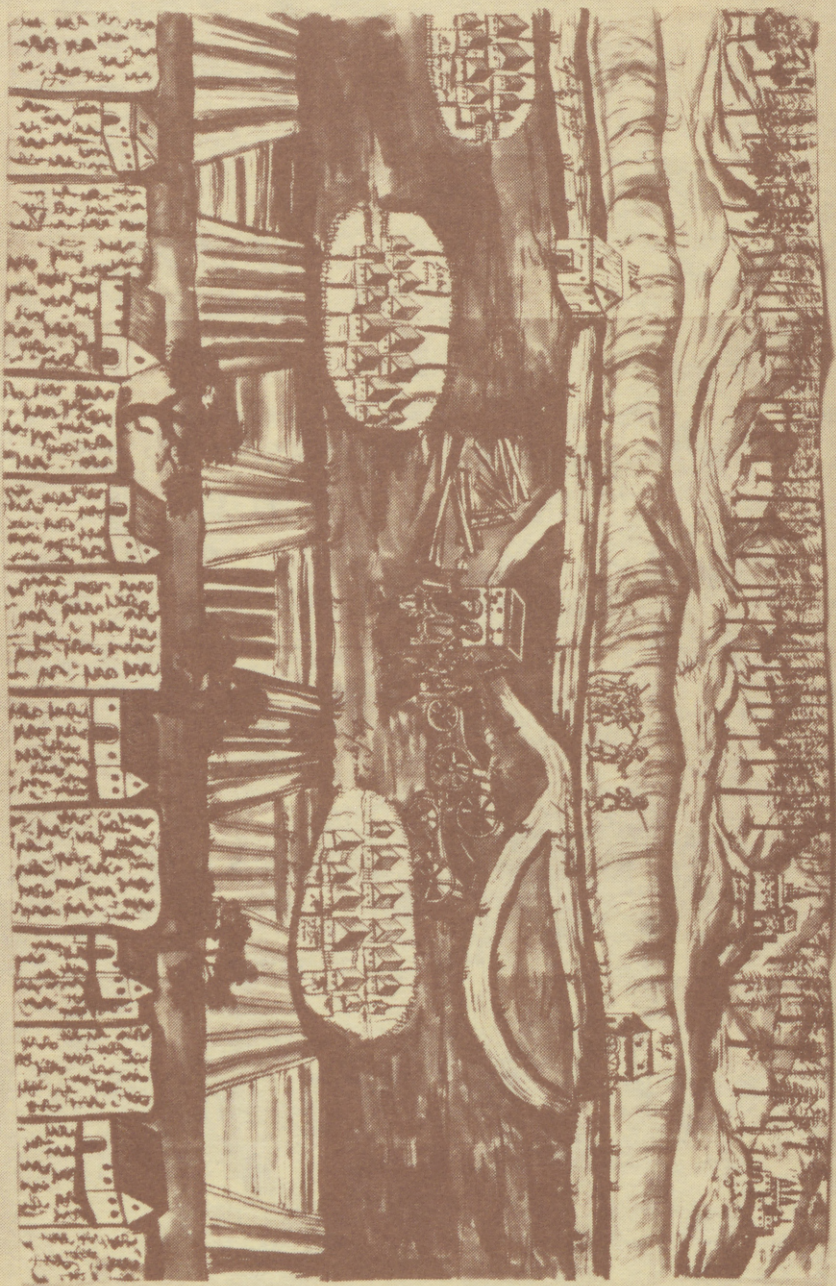
Nach disen Dingen. ein
mann gieng auß von dem haup leu.
vnd nam ein weyb seynes geschlech-
tes. die empfeng vnd gepar eynen kün. Vñ do
sy sah das das kind schön was. vñ berg sy das
drey monat. vnd als sy das yetzund nymet ver-
bergen mocht. do nam sy ein pynnssu wepflayn
vnd bestrich es mit leyh vnd besch. vnd legte

darin das kinde. vnd legte es in dem wepflayn
auf dz gestade des flus. Weyn schweker stunde
vñ verz. vñ merck dz geschicht des künigs. Man
sicht die tochter pharaonis gieng ab. Das sy sich
wusch in dem flus. vnd ir dienerin giengen auß
der höhe des bachs. dye als sy het gesehen dz
wepflayn in dem flus. sandte sy eyne vñ wren dir-
nen. vnd do sy das hetten bracht sy tet es auß

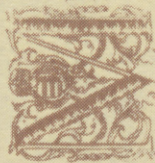
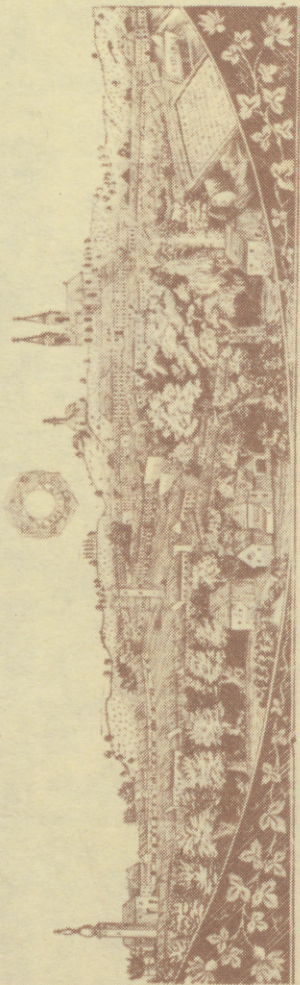

Missale töredék, egy kőszegi jegyzőkönyv borítója, XV. sz.

Fragment misala, ovojnica nekega kőszeškega prokoluma, 15. st.

Vízimalmok a Lapiincs folyón, 1742
Mlini na vodi reke Lapiincs, 1742

MI SZOMBATHELYI TEKENTETES NEMES VASS
 VARNEGYEI PRIVILEGIÁLT MEZZŐ VÁROSBAN LÉVŐ MESZAROS CZEH ALUL IRTT
 ELOJÁRÓI AZ EGÉSZ POLGÁRI CZEH NEVÉBEN MEGESMERJÜK, ES BIZONYÍTJUK; HOGY

... az ineni Meszaros Mestersegbe konyvont Czéhkád ehit Inanak fázogástereti, es 1859. Eszrendi ...
 napján kiállott. Evi amik ideje, es Mesterseg tek pá tellegésbe után 1832. Czéhkaczeri léte alatt tanos eszrendi alul fészab-
 ditatont, es a nevencet Czéh által Meszaros Legénynév avatatont. Mely ulti alatt, minakutájnos érintet ... nem csak Mester-
 sége megismáshban híven es szorgalmatosan eljárt, hanem mind tanos, mind egyéb Mesterre etáré kellő engedelmességgel es bocsállent viseltetett; mert
 őzet jól kintult Mesterége es jámbor viselere maat átalylaban, de fölkeppen a Mesteri-Jos kereszteskor mind-mindur es kinek kánk jóvokiba illemlen a-
 jánjuk, mely kiltájók Szabályot a czimzet Czéh használat erekekben telres kszággel igazgatási es nem mulajja. Köhlt Szombathelyen 1857. Evi
 tondet ... napján.

*Handwritten signature: ...
 ...
 ...*

Szombathely város látképe, 1851
 Razgled na mesto Szombathely, 1851

U. K. 5. 2.

Szerkesztő
Állami tanács

É velke

É nagy

A B C

A B C

ali

avagy

Solszka-Vasenyi
v-zgorárunyi

Óskolai-Oktatók
beszélgetésben

vu Hemenitem Vas Varmegyo
szobajcsim szlovenon na vrazisiz
javanya rogorzkega jerika zpv.
rvlona po

A tekintetes Nemes Vas
Varmegyében Leterö Nen.
dusok számára magyar nyelvi
kiterjesztés vizet lepirata

Lülik Stevani.

Lülik István.

VASMEGYEI LAPOK.

Gazdászati, ipar, kereskedelmi, társaséleti s szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenként egyszer, egy íven,
Kedden.Szerkesztői iroda Szombathelyen,
Gy. posta — ferró — utca 60. sz. I. emelet.Neveldési szabvány az 1. 8. ft.
Hírlapok díjai: egy évi huszöt forint, hat hónapos harminczöt 12 ft.,
három hónapos harminczöt 18 ft.,
Belföldi minden hátréval 20 kr.

Egy évi száma ára 10 ft.

Előzetési felhívás!

Lapunk megindítását ismételve felkérjük a t. olvasó közönséget, hogy azt pártolással gyámolítani szíveskedjék. Nem hiszünk vagy egyéb érdek közegett arra, hogy a szerkesztői tollat kezükbe vegyék, magasztosabb cél az, mely felé törekvésünk vezet: a közjótét előmozdítása.

És midőn mindent elfogunk követni, hogy czélunkat programunkhoz képest megközelíthessük, jogosítottaknak véljük magunkat a közönség részvétét remélni, és pedig annál is inkább, mert nélküle törekvésünk a szűrés szőrt mag, mely gyümölcsöt soha nem hoz.

Lapunk előzetési ára az october — deczemberi folyamra 2 ft. c. é.

Az ezután érkező előzetési részére példányokkal folyását rendelkezünk.

A szerkesztőség.

Nyílt levél a szerkesztőhöz!

Kedves Barátom! Kérdelek: mit mondok vállalatodhoz, mely szerint városunkban egy helyi érdekű, egyedül a politikát kizáró, vegyes tartalmu lapot kívánna szerkeszteni.

Kedves Barátom! Miután a lapszerkesztéshez okvetlen két főfényező, a szellemi productio és az anyagi pártolás szükségesek, ha a két tényezőzt sikerülhet meghódítani, akkor részemről nincs más mondanivaló: csak előre! — De miután ezt csak a jövődő oldandja meg, te pedig egyelőre vállalatodat minden körülmények közt utának indítod, én jelenleg csak a problematikusan sikert latolgathatom.

Hogy meggyökérben a szellemi töké nem ritka, azt hiszem; de a közönség legnagyobb része a közszellem elkenyészettét kégyeneznek, a politikának udvarol, az pedig lapodra néve egy rhodusi meredély, melyen tetemesen folszaporodott, még pedig nem csupán a fővárosban, hanem a vidéken is, melyek közül némelyek már a pályán futnak, mások velünk indulnak, s némelyek csak a tervezés stádiumán vannak, s miután ezek jó része, különösen a vidékiek a miennkel hason korlátolt

téren mozognak és fenn is állhatnak, hionem kell, miszerint nemzetünk megfontolta b. Eötvös szavátát, hogy a politikai institutiók egyedül a nemzetnek sem jótétét, sem nagyságát nem biztosítják, csupán föltételezik; sőt maguk a politikai institutiók is csupán anyában hiúsak és állandók; a mennyiben a nemzet társadalmi és műveltségi állapota nekik megfelel.

Es az említett körülmény szerencsés omelet tünk fel előttem annát is inkább, mert meggyökér némely másol, mely már biztos életű lappal bír, mind anyagi, mind szellemi tekintetben kiállja a versenyt.

Járuljunk tehát, tisztelt honfitársak! meggyökérnek első és egyetlen magyar lapja megalapítása és fölvirágztatásához, egyikünk szellemi, másikunk anyagi pártolással, avagy mindkét uton. Emlékezzünk meg, hogy csupa tételu hazaszeretettel nem tehetjük boldoggá a hazát!

Te pedig, kedves szerkesztő barátom! ki lapodnál a tért saját és mindnyájunk munkálkodásának, s ez által a köznevelésnek megnyitottad, ne tized meg pályád kezdetleges nehézségeitől, hanem hazafias erélyűl és kitartással küzdj meg a netán utadba terülő akadályokkal, megemlékeze C. Cassius ama mondásáról: „Non levis adscensus, si cui petat ardua.”

Melég kézsorítással barátod

T. I.

TÁRCZA.

Repkeny levelek Kl.—nek. *)

(Midőn feljött mint művelési az alföldi szőlőkövek jászán.)

Szombathely, 1867. jún. 9.

Teljesíti 100 íjű szőlő

Titkon egy régi vágya.

Bonyitottál Thalibak

Bárta-lapja templomba.

Bonyitottál nem aratt

Hosszúidő dicsőrege.

As éh könyvet költendő

Mely bonyokban hervant, éget.

Szerettedek volna látni!

Hallák, a tupa mint sug nekéd.

S' az országnak szép virága

Árcsodra most föltöccent.

Mosolygánt a tavasznak:

A virágot — most ha volna! —

Virágrenken mint lefőrdés,

Neked füve kosoruba.

Nem láthatlak, monese vagyok,

A kemény tel hon tart fogva,

S' egy nyolat: hogy ablakomat

Ágyvirággal betájtolja.

Kosorura síncs, lefőrdel til

A szőlőregh oklakok,

Gyöngyvirágnak, illatnak,

Monese van még virulók.

Csak a repény szőlő, híven

A romokat akarók.

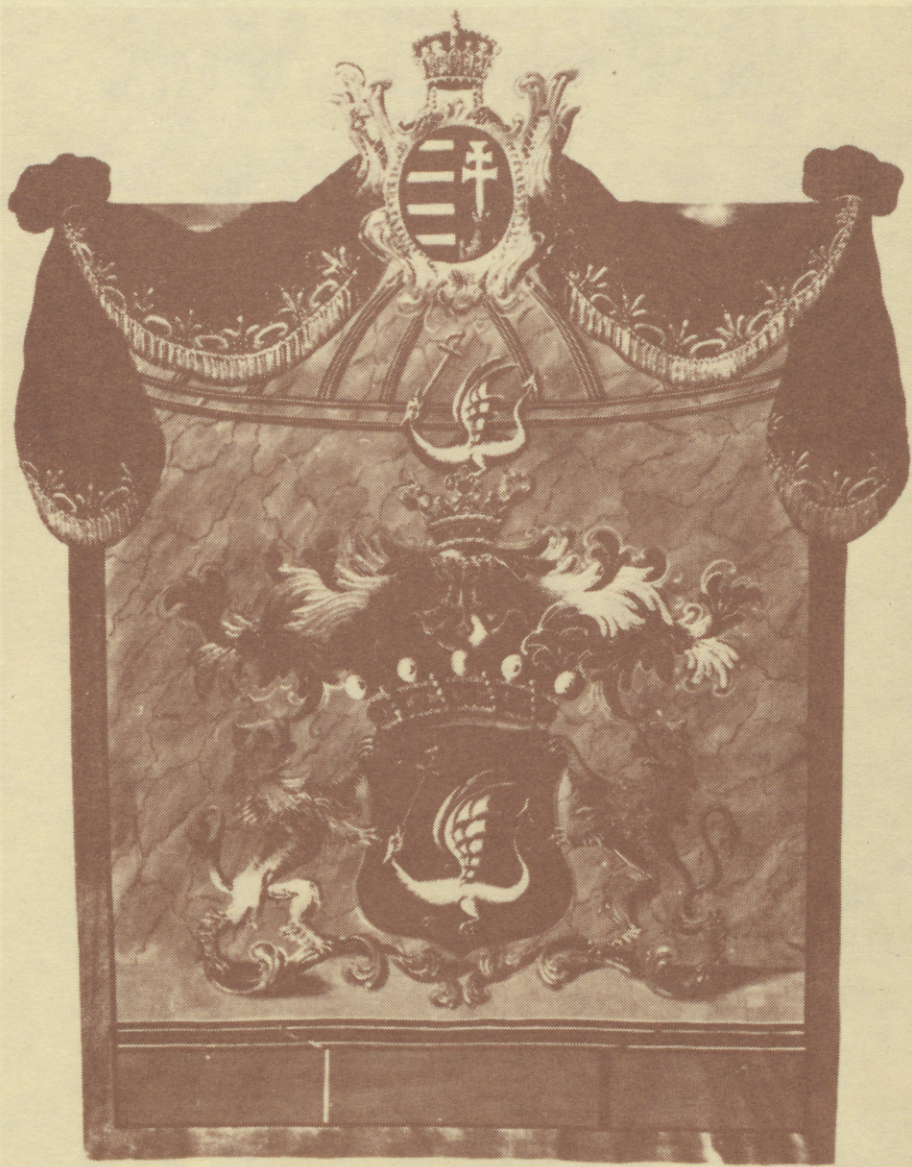
Im szőlőknek leveleiből

A te kizöld bontakodók.

Vajda Bertin.

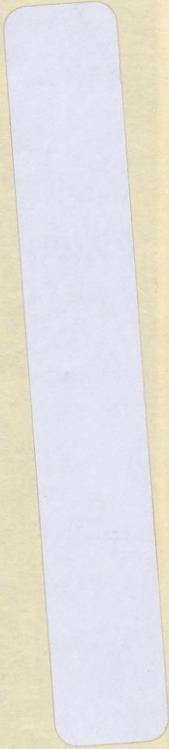
Vas megyei
Lapok

Az első Vas megyei újság címlapja, 1867
Naslovnica prvega časopisa v Železni županiji, 1867

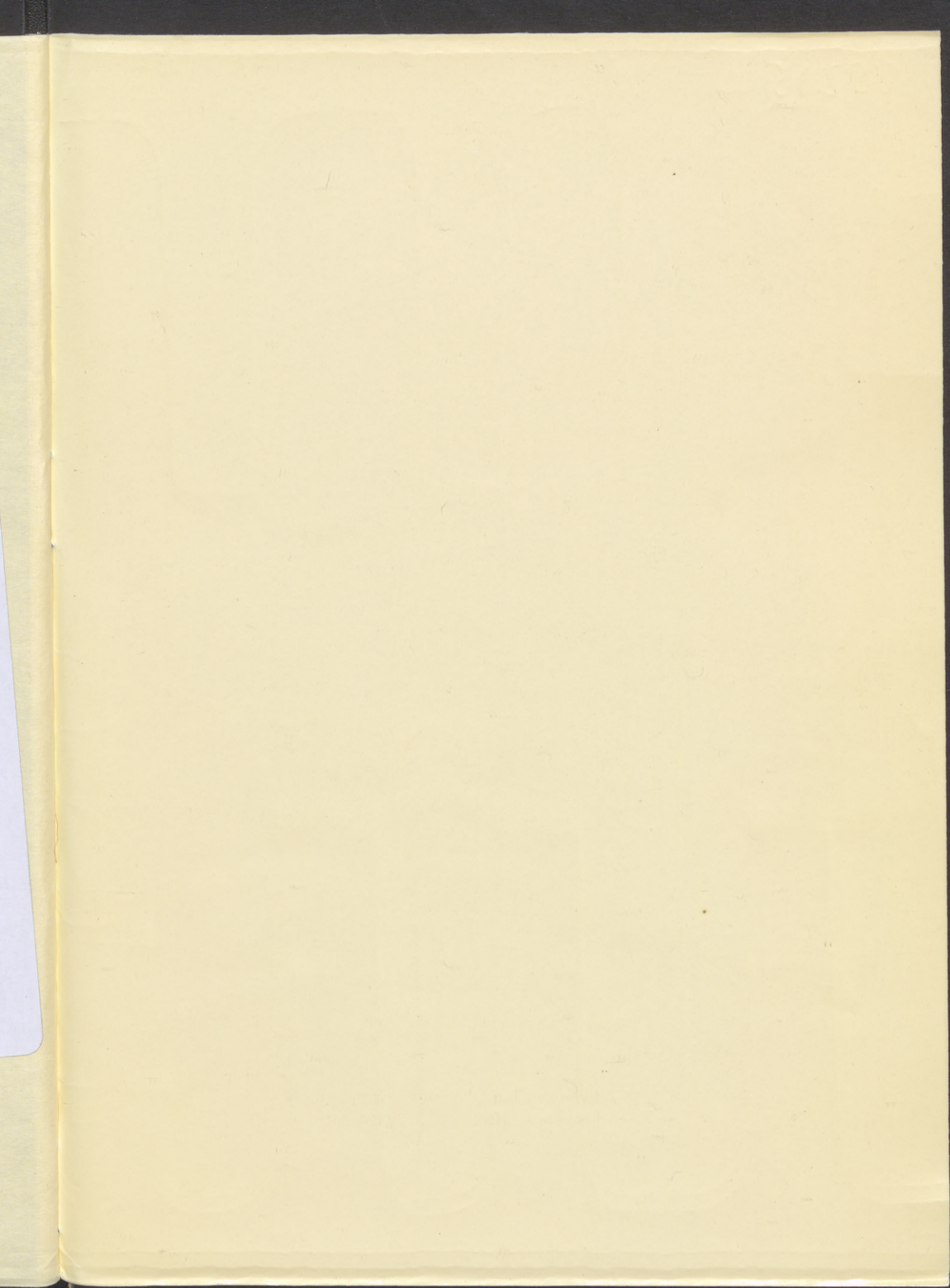

Miske-Gerstenberger család címere, 1880
Grb družine Miske-Gerstenberger, 1880

90/7441 Sylvester János Nyomda, Szombathely
Felelős vezető: Hanuszek Béla igazgató

35215 +

41